

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Instructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Cap. IV. De alijs peccatis occultis, quæ magis propria sunt cuivis statui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52749)

neum dicimus parvum, quod tamen maris nomen retinet etiam cum vastissimo Oceano collatum. Accedit, quod reliqua peccata animam duntaxat contaminent, carnale autem teste Apostolo præter animam etiam corpus inquinat atque commaculat, quod tamen mundum conservari deberet veluti templum Dei. Plus deprimit hoc vitium sua spurcitia, quam ullum aliud ex cæteris: unde legitur apud Ecclesiasticum quod *omnis mulier, quæ est fornicaria, quasi stercus in viâ à prateruentibus concubabitur Eccl. 9.* Offuscatur intellectum, turbat rationem & brutis reddit similiores. Reliqua peccata una alterave vice admittuntur; luxuria nullo se numero vel termino patitur concludi. *Fornicati sunt & non cessaverunt.* inquit Oseas Cap. 4. Quam multi sunt, de quibus affirmari potest, *Pf. 57. Erraverunt ab utero!* videnturque cum lacte suxisse venenum hoc, & fasciarum loco ab infantia iniquitatis vinculis fuisse ligati, nunquam nisi cum vita ea deposituri. Peccatum istud hoc præ cæteris in se habet, ut non facile quemquam sinat respiscere, & ad Deum reverti, juxta illud quod in *Osea Cap. 5.* legitur: *Non dabitur cogitationes suas, ut revertantur ad Deum, quia spiritus fornicationum in medio eorum.* Siquidem tanta peccandi assuetudo, & fætida voluptatis usus atque frequentia adeo vinciunt, debilitant, fascinant, suæque potestatis faciunt voluntatem, ut etiam cum volet ex cæno emergere, cautè admodum sit agendum & cavendum, ne alius eadem immergatur. Licebit ergo cum Isidoro sentire & concludere: *Magis per carnis*

luxuriam humanum genus subditur diabolo quam per aliud peccatum. L. 1. de summo Bono C. 36. Sed unde opem petamus, & præsidium? si funditus nostrum istud desideramus evellete, accipiamus fulmen ex divinae Iustitiae officinâ, estque Odiaro summum, quo Deus illud abominatur. Maximum supplicium, quod Deus Omnipotentis sue brachio de peccatoribus sumptis, sicut cataclysmus, quo universam gentem humanam majore longè numero condens quam nostris temporibus haustum aquis peritit, octo duntaxat capitibus per Arcam subtractis. Et hæc immensa equarum moles nihil spectabat aliud, quam ut acdentem luxuriæ rogam extingueret. I nunc, & innumera cadavera cogitando collige, marcida effusa in unum cumulum montis instat cingere, hancque superimponere epigraphem: *Hæc est Iustitia, quam Deus exercet contra libidinosos.* Ac tum si audes, die libidinem leve solummodo esse peccatum, & balsamum sordibus asperge.

CAPUT IV.

De aliis peccatis occultis, quæ magis propria sunt civis statui.

Quemadmodum extant Leges, quæ in genere omnes attingunt & obligant Christianos, sic quoque inveniuntur cuius statui propria & particularia præcepta, quibus non omnes sed ij solum, qui ejus conditionis sunt, obstringuntur.

mur. Circa hæc multæ accidunt ignorantie culpabiles. Afferam ex ijs nonnullas, quæ frequentius solent evenire, unde cæteras deducas, & discas saltem dubitare & indagare: quippe idem præceptum, quo servus jubetur mandata Domini sui exequi, exigit quoque, ut ejusdem habeat perfectam voluntatem. Qui secus agit, suam animam fallit ignorantia affectata, eosque imitatur, qui juxta Sapientis verba *Proverb. 1. Moluntur frandes contra animas suas.*

Ex hoc numero sunt 1. Sacerdotes ille, qui ad hunc sublimem dignitatis gradum ascenderunt modicâ tincti litteraturâ, nullamque posthac curam habent, quo modo se reddant idoneos, tum ad discendo linguam latinam, tum eam scientiam sibi comparando, qua, uti requirit Concilium Trident. Sess. 23. C. 4. & populo tradere possint fidei vitæque documenta, & quæ pertinent ad administrationem & bonum utum Sacramentorum. 2. Huc revocandi sunt illi Sacerdotes, qui habitu veriùs militem, quam Clericum repræsentant nullo clericalis tonsuræ signo apparente. 3. Qui maxima festinatione Missæ Sacrificium deperant, cibo vescuntur angelico, vel potiùs (uti beatissima Virgo nonnemi revelavit) canum instar objectum bolum deglutunt. 4. Qui palam se turpi captos amore ostendunt, choreis & tripudijs intersunt, cauponas frequentant cum insigni Sacerdotalis status nota & contemptu. 5. Qui domi suæ retinent mulieres suspectas obmurmurante populo. 6. Qui plura in se recipiunt Sacrificia, quàm longo tempore valeant sat. facere. 7. Qui beneficia a

R. P. Segneri Instruct. Poenitentis.

depri sunt per pecuniam. 8. Qui non elemosynæ attribuunt ea, quæ de redditibus supersunt congruæ sustentationi, sed sæpius largiuntur secularibus, aluntque ex altari illos, qui non serviunt altari, imò non rarò noxij sunt & inimici.

Hi sunt defectus circa obligationem omnibus Sacerdotibus communem, quibus jungendi sunt proprij ac particulares Pastorum, qui animarum curam gerunt. Considerent primò quàm graviter peccent, ambiendo & suscipiendo in se curam Ecclesiæ alicujus, non pacendi gregis causa, ut loquitur Propheta, sed sui met. Involant in hoc munus nullo instructi necessario scientiarum præsidio, & præsumunt portare onus angelicis quoque humeris formidandum. 2. Graviter delinquant, si vestium Sacerdotalium mundiciem negligunt & Sacerdotum vaforum omniumque eorum, quæ tremendo Missæ Sacrificio subferviunt. 3. Si ultra tres menses intra anni unius spatium absunt à pastoralis cura non facta debita provisione. 4. Si recusant confitentibus aures præbere, rationabiliter postulantiibus. 5. Si prætermittunt sudiores inter confitendum prudenter interrogare, neque ijs declarant peccatorum suorum gravitatem, sed magis levissimas poenitentias injungendo ob enormia crimina animum addunt sua facilitate ad ea ipsa repetenda, itaque à se dimittunt. 6. Si non tradant Doctrinam Christianam, neque subditos suos doceant modum bene obeundi Sacramenta Confessionis, & Communionis, licet summa ipsis incumbat obligatio tam jure divino (dicente Chri-

C. sto

Ho *Pasce oves meas*) quàm positivo ex præscripto Concilij Tridentini Sess. 5. Cap. 2. ut quovis die festo populum erudiant, data Episcopis potestate eos excommunicandi, qui ultra tres menses officio suo defuissent. Hinc æstimare licet peccati gravitatem, cum nunquàm tale fulmen vibrari soleat, nisi in delictum proportionatum, & medicus non nisi in extremis malis utatur sectione. Nihil valet eorum excusatio, qui dicunt, defectum esse populo adscribendam, qui renuit audire templa. Allicendus est, Qui locatum sibi à Principe locum aut piscinam possidet, necesse est, ut vel artem inveniat, qua pisces incerta cogat, vel pacto renuntiet, alioquin indemnus non erit, Principe locationis pretium exigente.

Pari ratione observanda sunt ea, in quibus obligationi status sui defunt patresfamilias, qui 1. Uxores suas atrociter verbis exagitant, & plagis onerant, veluti non essent thori sociæ, sed vilissima domus mancipia; 2. Qui lusu dissipant rem familiarem, unde liberi deberent sustentari. 3. Qui eosdem non mittunt ad excipiendam Christianam doctrinam. 4. Qui domesticis non præeunt bono exemplo, sed magis verborum scurrilitate morumque pravitate duces se præbent ad omnem licentiam. Qui filias mittunt ad choreas, & quoscunque conventus juvenum, cum quibus sine arbitris solæ tanquam oves inter lupos versantur, spe nempe easdem Matrimonio elocandi. 6. Qui violenter rescindunt sponsonem Matrimonij, ne quid, uti prætendunt, detrimenti familia capiat, si filia esset dotanda, aut filij legitima por-

tionem instruendi. 7. Qui ob patrem avaritiam liberos cogunt ingredi religiosam ordinem, aut eisdem à Deo vocatos quibuscunque artibus avertunt, ubi circa posterius advertendum est, licitum quidem esse explorare vocacionem, at experimenti nomine non verere, si adolescens parentis Oceani fluctibus medius exponatur, ubi forsitan Deus paratus non est offerre auxilium, propterea enim illum invitat ad portum.

Errant quoque rei familiaris prædes ac Domini, primò qui famulos diebus festis compellunt laborare. 2. Quibus curæ non est eorum vivendi ratio, sed liberè malè agendi occasiones permittunt famulis cum alijs servis. 3. Qui non instruunt in mysterijs, sed necessarijs, neque procurant, ut ab alijs doceantur. 4. Qui pactione cum ipsa inicità non stant, qui creditoribus satisfacere nolunt etiam possint, quantumvis aliquo suo incommodo. 6. Qui mercedem inhihent operarijs & difficiliter præbent miseris, quos totis diebus venando currendò que fatigantur, ad præbendum alimenti tantillum, quantum canibus quidem suis atque equis deestgant.

Peccant negotiatores 1. Qui eos, quorum utuntur opera, promissæ mercedis loco suas obtrudunt merces. 2. Qui corruptas fallaciter vendunt & dilapidant. 3. Qui imperitis emptoribus merces supra justum pretium divendant. 4. Qui summum pretium augent parum pensi habentes, an revera incurrant tantum periculum, & tanto lucro priventur, quæ aded exaggerant titulis damni emergentis, & lucrì cessantis, quos le-

pius malè intelligunt & pejus applicant
ij, qui divites fieri cupiunt quibuscun-
que modis, & uti ostensum est Prophe-
tae Amos, qui unco ad se fructus arborum
attrahunt, quos manibus nequeunt
apprehendere. 5. Qui merces compa-
rant à filiis familias, aut alijs ejusmodi,
quibus licitum non est eas alienare. 6.
Qui etiam rogati latens vitium nolunt
manifestare. 7. Qui merces improbas
probris permiscunt, & distrahunt pretio
integris & incorruptis constituto. 8.
Qui utuntur pondere & mensura iniquis,
& cum semel atque iterum modicum
quid subtrahunt, non sibi ducunt reli-
gioni, neque advertunt fraudes hujus-
modi ab eo observari, qui falli non po-
test. *Ne quis supergradatur, neque cir-
cumveniat in negotio fratrem suum, mo-
net S. Paulus, quoniam iudex est Domi-
nus de his omnibus. 1. Thim. 4.*

His accensendi sunt Tutores, qui pu-
pillorum administrant hereditates, ne-
gociantes cum illorum bonis absque le-
gitima potestate & cum dispendio. 2.
Advocati, qui iniquas causas defenden-
das suscipiunt, neque clientes suos edo-
cent. 3. Iudices, qui acceptant munera,
causas negligunt eorum, qui nihil of-
ferunt, processus supprimunt expugnati
pecunia, qui denique officium tale ge-
runt absque sufficiente doctrina. 4. Lu-
sores, qui se artis lusoriae imperitos si-
mulant, ut alterum alliciant ad collu-
dendum. Qui tempus salutis animae de-
bitum lesu perdunt. Qui ludunt cum
damno suae familiae, & offensione uxo-
rum, qui colludunt filiis familias, eo-
rumque factis connivent, ut habeant,
quo lusum prosequantur.

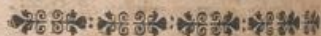
Denique praedictorum numerum au-
gent quam plurimi juvenum, qui se turpi
amori penitus mancipant, ac in pra-
dam obijciunt, expoliandos. Qui, eo
quod ultimum flagitij actum non com-
pleant, pro nihilo habent verborum ob-
scenitatem, & inhonesta desideria,
tanquam peccatis non essent adnu-
meranda, & palliando effrenatam libi-
dinem specie consuetudinis, amoris, fal-
lendi temporis & oblectandi animi co-
lore, papilionum instar ad ardentis ce-
rei lucem circumstrepunt suae incurij
salutis. Et quid denique hoc aliud est,
quam in continua occasione mortaliter
peccandi vivere sine animo eam dese-
rendi.

Omnia haec peccata praeter alia, quae
ex ijs deduci possunt, talis sunt condi-
tionis, ut voluntariam asserant caecita-
tem, nec in conspectum veniant, man-
neatque occulta eorum malitia, quem-
admodum medicorum pilulae auri folio
vestiuntur, ne percipiatur à sumenti-
bus amaritudo. Eadem ratione deli-
cta vel non deteguntur in Confessione,
vel ex consuetudine solum recensentur,
& sic graviores faeces remanent in fun-
do cordis: *Et sax ejus non est exinanita.*
Ps. 74. Ideoque evenit, ut in mortis ar-
ticulo res longè aliam induant faciem,
quam nunc appareant. O quanto a-
pertius multa conspiciuntur mortali ce-
reo praelucente, quae nunquam antea
fuerunt observata! Talpa, uti naturalis
historiae Scriptores memorant, visu, dum
vivunt, sunt orbatae, oculos tamen, pri-
usquam vivere desinant, aperiunt. Id-
ipsum multis accidit Christianis; at quis
dicat, quanto eorum periculo; quippe
subito

subitò fœdissimorum scelerum aspectu, quæ priùs levia putabant, exterriti ac prope exanimati, haud multum absunt à desperatione. Refert Ioannes Climacus Grad. 7. de quodam Monacho, nomine Stephano, cui post quadraginta annorum pœnitentiam Dæmon quædam peccata occulta objecit sub ultimam vitæ horam, tanto moribundi tremore, ut dubia manserit ejus salus.

Itaque ut medicina huic malo afferatur, quod tanto gravius est, quò altius intra venas abditum latet, recurre imprimis ad Deum & humillimo mentis affectu ora supplex, ut si quidpiam hujus veneni malitiosè absconditum cordi tuo inhaereret, id clementissimè dignetur aperire. Recordare, Josue ceterùm sapientissimum Ducem à Gabao-nitis deceptum, propterea, quòd antequam Legatorum postulatis daret responsum, sem in oratione Deo non proposuisset examinandam. Suspira proinde ex animo ad Deum & dic: *Deus meus illumina tenebras meas. Deus meus emitte lucem tuam, & solumina faciem meam, nec permitte, ut prævalent adversus me tenebræ & caligo mortis.* Deinde diligenter inquire in obligationes tui status, interroga eos, qui consilium possunt suggerere, nempe virum peritum moralis Theologiæ, aut doctum Confessarium; elige viam semper securiorem, nam, uti Christus monet: *lata & spatiosa via est, que ducit ad perditionem. Matth. 7. Noli ergo in actionibus sequi plurimum vestigia: Non sequeris turbam ad faciendum malum.* ait Dominus Exodi 23. Nec te sine à torrente abripi instar evulsæ arboris.

Quid refert, tametsi à coætaneis tuis, & qui tuæ sunt conditionis, hoc optum fieri non videas? quid tum, si viam istam non teneant, dummodo probata sit de bona. Dic cum Propheta Michæa, pergant reliqui, quam cuivis placuerit, ambulare semitam, at ego quam semel ingressus sum, non permutabo, viam. *Omnes populi ambulabunt unusquisque in nomine Dei sui; nos autem ambulabimus in nomine Dei nostri in æternum, & cetera. C. 4.* Si Christo docente didicisti, peccam esse angustam, & viam arctam, que ducit ad cælum, quid plura scire desideras? Melius est salvari quam pati, quàm perire cum multis. *Quam angusta porta, & arcta via est, que ducit ad vitam, & pauci sunt, qui inveniunt eam. Matth. 7.*

CAPUT V.

De Examine circa cogitationes.

Quod in civitate munita majore vigilantia custodiri solet, est cæterum. Eodem studio ab anima defendendum est cor contra peccata cogitationum. *Omni custodia serva cor tuum, Prov. 4.* Verùm multi sunt, qui parvi faciunt hanc custodiam. Delinquent facile, nec errores suos reputant. Unde venit, ut minorem numerum peccatorum in Confessione explicent. Oportet ergo statuere, in quo peccatum cogitationis consistat, ut discatur, qua ratione examen sit instituendum. Quemadmodum, qui principis allo-

quito

SEGNE
CONCORDIES
INSTRUCH
POENITEN
CONFESSA
PAROCH